

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II

„Gazeta” iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria

Pe un an 12 fl., pe șase luni

6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 franci, pe trei luni

10 franci.

Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din

afară și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:

la administrație, piața mare

Nr. 22, etajul I.: pe un an

10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei

luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în

casă: Pe un an 12 fl., pe

șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

Un exemplar 5 cr. v. a. séu

15 bani.

Atât abonamentele cât și

inserțiile sunt a se plăti

înainte.

Nr. 206.

Brașov, Luni, Marți 20 Septembrie (2 Octombrie)

1888.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Octombrie 1888 st. v. se deschide nou
abonament la care invităm pe toți amicii și apri-
jitorii fidei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

pe șase luni 6 fl.

pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci,

pe șase luni 20 franci,

pe un an 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, cari se vor abona din nou,
se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrația „Gazetei Transilvaniei”

Brașov, 19 Septembrie v.

Din incidentul reprezenta-
ției, ce au adresat-o guvernului
proprietarii unguri din Ardeal
în cestiunea răscumpărării rega-
liilor, organul stânzei extreme,
„Egyetértés”, face nise apretări,
cari merită luarea aminte a tutu-
roru celor ce se interesează de
sărmanul Ardeal. Ele ilustrază
în mod bătoru la ochi și es-
pectorările soviniște de mai de-
ună zile ale lui „Pesti Naplo.”

Etă ce scrie numita fôia în
numărul său de Sâmbătă sub tit-
lul „Ardelenii și răscumpărarea
regaliilor”.

„Ardelul este copilul vitregu
al guvernului. Guvernul lui
Tisza, de vre-o patru-spre-dece ani
de când e la cârmă, l'a năpăstuit
neocetat. Numai atunci s'a gân-
ditu la elu când au fostu alegeri
de deputați. S'a folositu de stra-
nia împărțire a cercurilor elec-
torale, ca aderenților săi rămași
fără mandat să le câștige man-
date în Ardeal, séu să aducă în
dietă asemeni ômenî, a căroru a-

legere în alte părți n'a reușitu séu
a fostu chiar imposibilă.”

„Alegerile din Ardealu au de-
venitu vestite în totă țera. Pe sâr-
manul poporū l'au coruptu cu
banî, cu rachiū și cu carne de
ôia. Pe aceea parte a poporului
insé, care s'a opusū unorū asemeni
mijloce menite a cumpăra sufle-
tele, de multe ori au tērit'o cu pu-
terea brachiului la urnă.”

„Ardelul este dér represen-
tatū în dietă aprôpe esclusivū cu
guvernamentalî. Poporulū con-
strinsū la mamelucismū, ar fi fostu
în dreptū să aștepte dela guvernū
celū puținū, ca după ce odată i-a
confiscatū libertatea politică, celū
puținū să facă ceva pentru bună-
starea lui materială.”

„Dér nici atâta n'a făcutu. Aci
se jertfesc Ardealul pentru in-
terese mai înalte ale țerii, cum s'a
intēplatū în afacerea convenți-
nei comerciale cu România, aci
se dispune asupra lui în deplină
neînțelegere și necunoștință a re-
lațiunilor locale vătămându-i-se
condițiunile de existență. Fiecare
Maghiarū cunoșce importanța po-
litică a Ardealului și inima lui
vede cu adencă compătimire lupta
acea grea și primejdiosă, ce este
constrinsă a-o purta maghiarimea
de acolo, și mai vērtoșu clasa pro-
prietarilorū unguri, cu dușmanii ei
ascunși și declarați.”

Dice apoi că țera a doveditū
interesarea ei față cu Ardealulū
nu numai prin sprijinirea Kultur-
egyletului. Dér dorințele ardelene
rēmânū totdeuna neimplinite. Ast-
felū guvernulū a respinsū cererea
de a se înființa în Ardealū unū
institutū de creditū fonciarū.

Câtū pentru sprijinirea indus-
triei ruinate a Ardealului s'au vor-
bitū multe, dér de faptū nu i s'a
datū nici unū ajutorū. Așa se în-
tēplă și pe tērēmulū instrucțiunei.
„In anumite ținuturi nemaghiare
se redică școle secundare, pe când
orașe nēoșe maghiare ca Sz. St.

Georgiulū se rōgă înzadarū pentru
asemeni școle.”

„Tôte aceste plângerî — con-
tinuă „Egyetértés” — n'au deș-
teptatū înclinări opoziționale în-
tre deputații guvernamentalî ar-
deleni. Nēcazurile ardētore nu
le-au deschisū ochii, ca să védă,
unde conduce sistemulū actualū
țera, și mai vērtoșu Ardélulū. A
trebitū să se ivescă o astfelū de
cestiune cum este aceea a răscum-
părării regaliilor, la care suntū
interesatî așa de multî proprietari,
ca în cele din urma să dea unū
țipetū durerosū și să se hotărască
a face unū pasū de protestare față
cu guvernulū....”

DIN AFARĂ.

Din incidentul călătoriei împăratului
Wilhelm la Roma, diarele germane na-
reza, că împăratul Fridericū, pe timpulū
când, ca moștenitorū alū tronului pru-
sianū, cercetă pe Papa Piu alū IX, în
contra obiceiului, nu voi să sărute mâna
Papei, dicēndū, că „afară de tatălū său,
regele, n'a sērutatū mâna încă nici unui
bărbatū” și de aceea nici Papei n'a vrutū
să i-o sērute, ci i strinse numai mâna.
Când în urma acēsta Fridericū cercetă
din nou pe Papa, acesta se dice că l'ar
fi primitū ținēndu-și mâinile la spate.

Diarele berlineze primescū sciri sen-
saționale în privința dispozițiunilor mili-
tare, ce se iau la granițele orientale și de
medă-qi ale Rusiei. Unele din aceste
diare publică o ordinațiune secretă dată
de statulū majorū din Vilna sub Nr.
1256. În sensulū acestei ordinațiuni a-
veau să se procure în timpulū dela 25
Augustū până la 30 Septembrie st. v.
8051 cai, cari amēsuratū ordinului impe-
rial dela 16 Maiu 1888 Nr. 13,258, avēu a ser-
vi pentru transportarea mănărilorū
și celorlalte trebuințose pentru armată
pe sēma trupelorū aflătore la granițele
Prusiei. După o altă versiune insé co-
mandele cercurilorū militare dela Kiev,
Vilna, Odessa și Moscva au primitū or-
dinū ca până la 10 Septembrie st. n. să

concheme câte 10,000 de rezerviști fi-
care comandă, va să dică cu totulū 40,000
de rezerviști.

Din incidentul petreceri în Con-
stantinopolū a fratelui Țarului Rusiei, semi-
oficiosul „Journal de St.-Petersburg”
scrie: Purtarea preventore a Sultanului
față cu fratele Țarului e fără îndoieală o
dovédă despre încrederea împrumutată,
ce există între aceste două țputeri. În
Rusia a produsū multă satisfacțiune îm-
prejurarea, că Pôrta a profitatū de pe-
trecearea în Constantinopolū a marilorū
principi pentru a da — de sigurū în
interesulū păcii generale — espresiune
acestorū puternice și amicabile relațiuni.

„Bud. Corr.” pretinde a fi autorisată
din cele mai competente locuri, ca să
publice declarațiunea, că tôte scirile col-
portate despre cele petrecute între re-
gele Milanū și Natalia, precum și des-
pre cabinetulū sērbū, séu schimbarea
vre-unui membru din acēlū cabinetū, sunt
nebasate. Regele Milanū acum mai
multū ca totdeuna este hotărîtū să ducă
în deplinire procesulū său de divorțū.

Societatea de maghiarizare „Szechenyi”

Se scie că afară de „Kulturgylet”-ul
ardelenescū se mai află și unū altū
„Kulturgylet” în comitatulū Sătmarului,
numitū „Szechenyanū”. Scopulū acestu
„Kulturgylet” îlū aflămū definitū
în colonele lui „Egyetertés” prin urmă-
torele cuvinte: „Cultura, maghiarizarea și
propagarea patriotismului maghiarū.”

E déră de interesū pentru noi ca
să scimū, în ce constă activitatea ace-
stei societăți, alū căreia scopū este ma-
ghiarizarea Românilorū din comitatulū
Sătmarului? Pentru mai bună orientare
estragemū următorele părți din rapor-
tulū anualū ce s'a cetitū în a V-a adu-
nare generală ordinară a acestei reuni-
uni, ținută în Baia mare la 28 Septem-
vrie n. c.:

Societatea și-a manifestatū activita-
tea ei prin:

1. Premiarea învățătorilorū și a sco-
larilorū. La începutū acesta a fostū prin-
cipalulū ramū de activitate alū societăți,
credēndū că învățătorii, sēraci fiindū,
vorū emula în propunerea limbei statu-
lui pentru a putē dobēndi asemeni pre-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Cipariu și filologia română.

Filologia este învățătoreă spiritului
omenescū. Obiectulū ei este ca modalită-
țile de manifestare a ideilorū să le de-
ducă și propună într'o nexiune și ordine
sistematică. Ba mai multū, Ioanū Rei-
chardt dice, că filologia nu e numai is-
toria vieții a unui poporū, ci ea tinde,
ca până când istoria desvoltărei u-
nei sciințe e percursă în calea sa
de o direcțiune, care merge paralelū cu
direcțiunea de desvoltare a altei sciințe,
până atunci direcțiunea filologiei se se-
parază mai multū în procesulū ei de
desvoltare, adoperându-se să întrunescă
limile de desvoltare ale sciințelorū res-
pective, cari din urmă apoi se concentrăză
— ca rațele sôrelui în linii — în unū
punctū centralū, pe care îlū numimū „spi-
ritulū poporului”.

Acestū rolū de mamă prin tôte ten-
dințele separatistice cu cari era acusată
filologia — nu și l'a pututū perde; ci
cu admiterea ei între sciințele a poste-

riorice valôrea sa a crescutū formidabilū,
ér terenulū său progresază vedēndu-lū
cu ochii. Astăqi filologia este unū ade-
vêratū arsenalū alū națiunilorū, căroru
li se dispută originea numelui și a sân-
gelui, și unū farū puternicū în mânele
filologilorū spre a străbate la lumina cea
adevêrată.

Avēndū în vedere importanța filolo-
giei naționale, precum și dispuși de de-
votamentulū și pietatea filială, ce o da-
torimū memoriei celui mai distinsū cul-
tivatorū alū ei, ne permitemū a impro-
visa unū studiu filologicū, dér mai mult
dorimū a presenta lectorului pe ilustrulū
și eruditulū filologū românū, pe Timoteiu
Cipariu, nu atătū în rezultatele sale filolo-
gice, câtū în tendințele sale.

Hipotezele despre originea noastră se
dividū în două clase principale. Aceia,
cari admitū filologia de sciință a priori
întru demonstrarea originei iau de basă
limba ca necesitate, căci după dēnsii lim-
ba este uniculū mijlocū eficace și sigurū,
prin care ajungemū la adevêrū, atribu-
indū respectulū cuvenitū și istoriei. Ade-
renții acestei școli apoi se subdividū în

alte două clase, după cum adecă elemen-
tulū latinū, séu slavū prevalēză în limbă.

Cei ce ținū latinitatea limbei noastre
afirmă cu tótă resoluțiunea, că originea
ei e analôgă cu originea limbelorū ita-
lice; ér alții, cari alt-cum au studiatū
cestiunea originei limbei române cu mai
puțină profunditate, séu bună-voință, sus-
ținū, că légēnulū creațiunei limbei nō-
stre cade afară de Italia.

Școla slavă afirmă, că limba noastră
e slavă, și prin urmare, noi suntemū
Slavi. Totū creaturi de ai acestei școli
susținū, că suntemū de origine germană
ca p. e. Schuller; alții, ca Rösler, că limba
română se constituie din elemente tur-
cesci și grecesci; în fine ca de compli-
mentū s'a născutū a cincea școlă, care
profesază încă și adî credința, că limba
noastră e o *promiscuitate homatologică* din
slavă, latină, greacă, turcă, italiană, ma-
ghiară etc.

A doua clasă principală ia de basă
istoria. Adepții acestei școli dicū, că o-
riginea unui poporū și a limbei lui nu
se poate constata numai din limbă, cu
deosebire când limba conține atâtea ele-

mente eterogene; ci în casulū acesta își
iau refugiulū la istoria. Dintre dēnsii
unii suntū pro, alții contra romanității
și latinității noastre, ér o a treia cate-
goriă apucă calea mijlociă.

Contrarii stărue, că suntemū descen-
denții Dacilorū, Romanilorū și Slavilorū,
primii în prevalență.

Epigonii romanității și latinității
noștre susținū insé, că noi suntemū, atăt
după sânge, câtū și după limbă, descen-
denții coloniilorū lui Traianū — cu de-
osebire în ce privesc limba. După dēn-
șii, limba noastră este unū ramū naturalū
alū limbei latine rustice, séu vulgare,
despre a care existență s'a scrisū și vor-
bitū cu atâta posibilitate, încătū unii
i-au constatat și periodele de domina-
țiune.

Primulū Românū, ce ne descopere
nouș acestū adevêrū, este nemuritorulū
Petru Maiorū. Transplantându-se sciința și
arta olenă la Roma. — așa ne învăță
Petru Maiorū — împrejurarea acēsta a
forțatū limba, ca pe organulū cultu-
ralū, să-și creeze séu însușescă și-și ter-
menii indispensabilî spre propagarea ar-

mii. Dér — continuă raportul — după ce aceste premii s'au dat în concurs, *suprema autoritate școlară valahă gr.-catolică e început să persecute pe învățătorii confesionali cari au primit astfel de premii și în fine i-a oprit dela concurs.* În urma acésta societatea a fost silită să încete cu publicarea concurselor pentru ca prin acésta să nu pună în conflict pe „învățătorii cu spirit patriotic“ cu propriile lor autorități școlare. Cu toate acestea însă, introducerea cursurilor de învățământ de séra dau progrese neașteptate de mari și acei învățători, cari pe lângă împlinirea greii lor chiamări mai țin și cursuri de séra, nu pot fi lăsați nepremiați. Din asta cauză, premiile menite pentru învățători și școlari, Societatea le-a destinat pentru cursurile de séra. În sensul acesta s'a înșinat la societate deschiderea a 13 cursuri de séra, anume: 10 cursuri în 10 comune valahă din cercul Avas, ér celelalte în Mediaș (Aranyos-Medgyes), Apa și Görbed.

2. *Ajutorarea școlărilor séraci.* Societatea a dat ajutoare școlărilor séraci dela școlele de stat din Avas-Felsőfalu și Șomcuta mare, cari din alte sate au mersu la aceste școle spre a învăța limba maghiară. Sub titlul acesta au fost ajutatoari la școla de stat din Av.-Felsőfalu 33 de copii, dându-li-se cuartir, costu, haine, cărți și rechișitele școlare. Asemenea s'au dat în acéști an 180 fl. pentru maghiarisarea școlărilor dela școla de stat din Șomcuta mare; pe lângă astea s'au ajutat cu haine școlarii de totu séraci din A. Mediaș. În fine societatea plătesce didactrul pentru școlarii valachi séraci, cari cercetază școlile unguresci. Pentru cele espuse în rubrica acésta societatea a spesat în anul acesta 851 fl. 17 cr.

3. *Ajutorarea școlărilor séraci cu cărți și rechișite școlare.* Spre scopul acesta Societatea a votat 300 fl., a spesat însă în acéști an administrativu numai 205 fl. 98 cr.

4. *Cursurile de învățământ de séra.* În anul espirat a avut societate asemeni cursuri 6. Din suma de 300 fl., destinată pentru asemeni cursuri, s'au spesat numai 85 fl. 67 cr. Pe basa progresului dovedit la asemene în aceste școli de séra, din suma proiectată de 600 fl., s'au dat premii la învățători 250 fl., ér școlarii s'au premiat cu 36 fl. din suma proiectată de 100.

5. *Bibliotecă portative* a avut societatea în anul trecut 4, în anul acesta însă are 8. Din suma proiectată de 500 fl. s'au spesat pentru sporirea acestor bibliotecă 404 fl. 20 cr.

6. *Asiluri de copii.* Cu ajutorul inspectoratului reg., cu ajutorul comitetului administrativ al comitatului, cu ajutorul preoților maghiari romano-ca-

tolici și reformați, — i-a succesu societății a-și spori numărul asilurilor de copii dela 5, câte se aflau în anul precedent, la 22, în cari își primesc educațiunea primă în spirit maghiar 1638 de copii. În aceste asiluri de copii maghiarisarea pretotindenea a făcutu progrese surprinzătoare.

Societatea a dat în anul acesta multu mai număruse ajutoare ca în anul trecut. Anume în anul acesta a plătitu cuartir pentru 33 școlari, a provăditu cu costu 23, ér cu îmbrăcăminte vre-o 40. Raportul numără 11 școle confesionale românesci în cari copiii au fost ajutatoari din fondul acestei Societăți de maghiarisare. Erogațiunile societății din anul acesta au fost 4939. fl.

Șoviniștii despre Fiume.

„Egyetertes“ e foarte nemulțumit cu locuitorii italieni din Fiume, din cauză că aceștia nu voru nici decum să se inspire de „patriotismul“ unguresc. Etă ce scrie în privința acésta în numărul său dela 29 Septembrie :

Spunem sinceru, că ne-am simțit amar lovit când am văditu, că acești ultraiști se sustrag dela toate obligamentele ce le pretinde dela ei patriotismul maghiar. Au demonstrat cu aceea, că ei sunt Italiani. Nu pôte avea nimenea nimic contra limbei lor maternă și e lucru naturalu, decât pe aceea o cultivă și țin necondiționat la ea. Nici n'a pretinsu nimenea dela ei ca să renunțe de limba lor maternă. Dér acești omeni au pus în contradicție limba italiană cu patriotismul maghiar. S'au pus în poziția ca și cum cetățenii din Fiume, cari vorbesc limba italiană. n'ar avé nici unu obligamentu față cu Ungaria, care e patria lor. Și durere, mare mulțime de locuitori s'au aflatu, cari s'au alăturat cu plăcere la astfelu de declarațiuni.

După acésta își exprimă „Egyetertes“ bucuria, că o deputațiune din Fiume a mersu la Budapesta pentru ca să depună în numele cetățenilor din Fiume o cunună de argintu pe mormântul lui Franciscu Deak. Din împrejurarea acésta deduce foia ungurescă, că numai o parte a locuitorilor italieni din Fiume ar fi dușmanii ai statului maghiar; amintescă îmbunătățirile ce le-ar fi făcutu statul maghiar în Fiume și apoi continuă astfelu :

Toate aceste îmbunătățiri s'au făcutu pentru aceea, pentru-că Triestul se ține de Ungaria. Cetățenii din Fiume pot să fi convinși, că opiniunea publică a Ungariei nu și-ar bate multu capul cu ei, decât ar sei, că și ei voiesc să ne

resplătescă pentru multele jertfe ce le-am făcutu pentru ei așa, cum a resplătitu Triestul pe Austria.

Este adevăratu, că noi avem lipsă de Fiume, dér nu mai puțină lipsă are și Fiume de noi. Și decât statul maghiar ar afla de lipsă, ca „mărgăritarul Adriei“ să fi locuit de popor maghiar, de-orece poporul ce-lu locuesce astăzi nu este popor de încredere, fi siguri cetățenii din Fiume, că statul maghiar s'ar sci îngriji, ca unu elementu maghiar destul de numeros să-și afle acolo existența. Fiume a costat multe milioane pe Ungaria. Nu ne pare réu de aceste milioane până când cetățenii lui se vor arăta că sunt bunii patrioți. Nu putem însă privi cu ochi bunii atunci, când vedem că gustă binefacerile acestor multe milioane omeni de aceia, cari sunt plini de dușmăniă față cu noi.

SCRILE ȚILEI.

Cu ocașiunea proximului congresu naționalu bisericescu gr-or. probabilu că se va discuta și asupra cestiunei *tipăririi cărților bisericesci cu litere latine.* De sine se înțelege, că la săvârșirea acestei eventuale reforme are să se țină contu de progresele filologice ale limbei române, omițându pe câtu se pôte cuvintele străine și superflue pentru noi. În privința acésta „Telegraful Român“ e de părere, ca începutul să se facă cu cărțile, cu cari vine și tinerimea școlară în atingere, și adevă cu „Orologierul“, „Octoichul“, „Apostolul“ și apoi treptat cu celelalte cărți. Pentru-ca însă să nu se străcore în traducerea cărților provincialisme, „Tel. Rom.“ ar afla de bine, ca comisiunea, ce se va însărcina cu lucrările acestea, să fi compusă din cel puțin 3 membri, aleși din câte unu asesoru al senatului bisericescu alu fi-cărui consistoriu eparchialu, cari apoi sub priveghiarea arhierilor să lucreze continuu, așa că în decursu de unu an de țile cel puțin cele 3 cărți pomenite mai sus să se pôte tipări cu litere latine.

Confratele nostru dela „Kronstädter Zeitung“, Redactorul și Directorul de până acuma alu acestei foi, Domnul *Josef W. Filtsch*, s'a retras dela redacțiunea acestei foi cu ziua de 21 Sept. a. c. Precum scim, d-sa este alesu deputat dietal și astfelu este chemat a-și desvolta activitatea pe altu tărâm. D-nul Filtsch declară în scrisoarea cu care își ia adio dela cetitori, că va lupta și în viitoru pentru cauza partidei naționale săsesci apărându principiile ei. Dorim colegului nostru ca în noua misiune ca deputat să întempe mai puține desamăgiri decât alții, cari i-au premersu pe acésta cale.

S'au mai înscris încă prin D-na presidentă Susana Andreiu Mureșianu ca membre ale reuniunii române pentru ajutorarea veduvelor sérace din Brașov și Săcele următoarele Dóme: Din Brașov *Paraschiva Burbea, Elena D. Căpătină* și D-șora *Ecaterina G. Ghianu*. Din Dêrste preotesele *Maria I. Bârseanu* și *Maria I. Broșiu* și preotesa *Susana N. Soiu* din Turcheșiu.

„Românul“ aduce dureroasă știre, că d-ra *Iulia Hajdú*, ficia eruditului B. P. Hajdú, a *repositu*. D-ra Hajdú absolvase școla de înalte studii din Paris și nu împlinise încă 19 ani de etate și era în ajunul de a primi titlul de doctor în litere și filosofie. — Ne asociăm și noi la durerea nemângăiaților părinți exprimându-le condolențele noastre cele mai sincere!

Cetim în „România“ : „Comitetul naționalu pentru participarea României la *exposiția* din Paris s'a întrunitu Vineri séra. S'a deschis o listă de subscripțiuni printre membrii comitetului, care s'a și acoperit cu câteva mii de lei. Prințul G. Bibescu, președintele comitetului, este neobosit pentru a face ca țera noastră să fi cu demitate reprezentantă la *Exposițiunea* dela Paris.“

„Epoca“ află, că autoritățile vamale din Predeal au reușit a pune mâna pe o importantă contrabandă de manufacturi ce era destinată a fi introdusă în România prin valea Rășnovului. Mai multe focuri au fost schimbate între garzii frontierei și contrabandiști; nu a fost însă nici unu rănit; contrabandiștii, lăsându marfa, o luară la fugă.

Diarul „*Il Secolo*“ din Milano, făcându o statistică despre recolta din anul acesta din Europa, dice că *recolta României* se urcă la 13 milioane 50,000 hectolitri, mai mult decât în anul precedentu cu vr'o 5 milioane hectolitri.

Principele de *Walles* (Galles), moștenitorul coronei englese, a sosit Sâmbăta trecută la București, de unde probabilu că a și plecat deja la Sinaia pentru a visita pe Soveranii României.

Reprezentățiune în afacerea răscumpărării regulilor.

Scim că întrunirea posesorilor de regalii unguri ținută în Clușiu a decis a se presenta guvernului o reprezentățiune în afacerea răscumpărării dreptului de cărcimăritu. Cu compunerea ei a fost însărcinată societatea ungurescă de agricultură din Ardealu.

ei și științei elene. Cu augumentarea materialului lexical și cu poleirea limbei a succedat însă și defacerea idiomului latin în dialectu rustic și cultu, séu clasic. Diferința acésta luase dimensiuni ca și acelea în fine ca pe timpul lui Quintilian alta era a vorbi latinesce, și alta gramaticesce.

Colonizarea română pe țărmurile Mării Adriatice a început în secolul al II-lea d. Christos; peninsula tracă până la Danubiu și Marea Negră fu împoporată de Români pe la jumătatea secolului I. dp. Crist., ér în Dacia s'a întemplat în secolul II-lea după Christos.

Pe timpul acestor colonisări s'a conceput și formațiunea limbei românesci, care a continuat până prin secolul al V. În periodul acesta zace și prima epocă a limbei românesci și a literaturii tradiționale.

Intre toate fiecele Romei partea cea mai rea își avé aceea, care și-o destinase de repugnacul în contra invadărilor turbate dela Nord. Inconjurată de elemente etrogene, molestată de popore pururea ostile și izolată de ale sale su-

rori, fără protector în pământu străin își aștepta mântuitoru. Dér vai, departe, foarte departe era. Edictul lui Foca și alte încercări anterioré, precum și succesive, de a elimina limba latină clasică din administrațiunea politică făcură vârfu calamităților.

Dér urmă secolul al X-lea, în care fiecele neo-latine devin fete mari, devin la maturitate și independență cu privire la limbă. Acuma, decât n'au putut învinge, au știut cel puțin a se lupta.

Despre noulu scripturisticiu al limbei noastre în epoca de pe la secolul al X, afară de unele probe minuțioase, nu se scie până de presinte nimic cu certitudine, ci acésta ese la ivelă în epoca a patra a limbei românesci, care cade prin secolul XV—XVI.

Studiul limbei datéză din secolul al XVII și încă cu lexicografia. Prima gramatică română tipărită apare la 1780 compusă de S. Micul și locupletată și ordinară de G. Șincăi. După unu pătrar de seculu fu retipărită la Buda de Șincăi. În ambele edițiuni se ia de

principiu reducerea limbei române măcar în parte la latină, după ce românesca e unu mădularu diformat și mutilat alu latinei.

Petru Maior luându în basă fonetica limbei, e pentru anticitatea limbei românesci, declarându de ramă naturală alu latinei rustice, prin ce devine părintele fonologiei române.

Toți trei alt-cum erau latiniști pronunțiați.

Apoi au urmat alți gramatici cu alte sisteme ortografice, așa, că în scurtu timp nu aveam mai puține ca nou sisteme ortografice.

Cea mai succésă și bine primită însă a fost a lui Petru Maior. Densul e primul, care a introdus codițele în ortografiă ca necesitate ortografică, cari prin fixarea regulilor ortografice și cultivarea consientă a limbei cu timpul pot să devină eliminabile.

După gramaticii acestei epoci apoi urmară o drăce de ei, între cari cel mai însemnat e Ioan Alexe, episcopul Armenopolei cu „gramatica daco-romana sive valachica“ sa. Sistemul séu orto-

grafic e analogu sistemului maiorianu cu adausul lui „u“ finalu.

Cu doi ani mai târziu apăr gramatica lui I. Eliade Rădulescu (1828), după unu deceniu și mai bine redactă „Curierul de ambele sexe“. Punctul séu de plecare e a lui Petru Maior. Opurile gramaticale și în specialu „Curierul“ séu dela Petru Maior până la Timoteiu Cipariu, afară de gramatica episcopului Alexe, au fost, cari au debutat mai multu la sanctuarul limbei noastre.

Purismul și integritatea unei limbi nu se pôte conserva numai cu vorba, séu cu gura, ci și cu scriptura; ér factorul augmentativ în materialul limbei e comerțul séu cu lumea. Starea culturală, comercială și relațiuni de stat din periodul colonisării noastre și a dominațiunei romane în Dacia lui Traian sunt indicii suficiente de a admite, că limba română vulgară, séu neolatina românescă sub auspiciile latinei clasice, care se usita de limbă de stat, nu va fi simțit lipsa acestora.

(Va urma.)

Reproducem și noi din acest act interesant cu privire la cestiunea regaliilor părțile cele mai însemnate.

Representațiunea adresată ministrului de finance accentuează mai întâi importanța răscumpărării regaliilor din punct de vedere economic-național și de drept privat. Apoi arată, că memorata societate a adunat numai date din 15 comitate ale Ardealului, der că și aceste sunt în multe privințe defectuoase.

Mai departe arată cât de mare consternația și îngrijire a produs proiectul guvernului între proprietarii unguși, care s'a mai mărit prin aceea, că s'a pus în lucrare rezolvarea unei cestiuni așa de grave în mod atât de pripit.

În fine arată, că răscumpărarea regaliilor poate să aibă trei scopuri și idei principale a) scopul național-economic, b) scopul financiar și c) scopul privitor la asigurarea dreptului privat. Motivarea proiectului guvernului nu recunoște nici unul din aceste trei scopuri. Se vede, că guvernul la statorirea proiectelor sale a fost condus de vederi economice-financiare. Inse decât statul e îndemnat de aceste vederi, să ia dreptul de regali de la proprietarii săi actuali, atunci trebuie să aibă în vedere tot-o dată ca esproprierea acestor seface în interesul public pe lângă o despăgubire adevărată și dreaptă. Acest post lut proiectul guvernului nu-lămplinesce și astfel în scopurile lui nu s'a luat în vedere și scopul privitor la asigurarea dreptului privat.

După această introducere reprezentațiunea continuă asteliu:

Desdaunarea proiectată de înaltul guvern ar aduce pentru proprietarii dreptului de cărcimărită păgubire atât de mare și de nedemnă, încât mod de răscumpărare mai nefavorabil ca acesta numai în timpul de revoluția și răpire de drepturi se pte închipui, ceea ce astăzi nu se pte aduce ca motiv legislatoric și nu este permis să se aducă.

Proiectul guvernului în motivarea sa recunoște cel puțin, că dreptul de cărcimărită, ca rezultat al dezvoltării istorice a dreptului, stă pe basă corectă și formeză avere totu atât de inviolabilă ca și alte bunuri.

Recunoscând însă această basă de drept nu se pte lăsa din vedere, că valoarea drepturilor de cărcimărită arată tendința de a se desvolta și a cresce, ceea ce și este de totu natural, pentru că sporindu-se numărul locuitorilor și desvoltându-se averea acestora, consumațiunea beuturilor spirituase ține pași cu această, astfel că valoarea venitului și a capitalului reprezentat prin drepturile de cărcimărită în totu anul se urcă hotărît. Faptul acesta incontestabil nu îl schimbă nici aceea, că mutarea seu încetarea unor puncte de circulația prin căile ferate cauzează pe unele locuri o scădere a veniturilor dreptului de cărcimărită, pentru că acestei scăderi corespunde urcarea veniturilor în alte locuri, astfel că pe teritoriul întregi țeri urcarea sistematică și stabilă a veniturilor dreptului de cărcimărită nu suferă îndoieală.

Fiind vorba de exproprierea din punctul de vedere al intereselor publice a acestei averi positive și cu tendință de a cresce, proprietarii pot pretinde necondiționat, ca să li se dea dreptul desdaunare întriga și adevărată valoare a acestei averi.

Proiectul propune două vătămări grave ale acestui principiu fundamental corect, pe cari a le pune în evidență și a le vindeca este scopul principal al acestui memorial. Una dintre a-

ceste vătămări este, că basa desdaunării o formeză singur și exclusiv numai venitul pus sub contribuția în anii 1882—1886. A doua vătămăre este aceea, că au să fi subtrase din acest venit 20% sub titlul de spese de manipulația.

Argumentele noastre în contra acestei vătămări ne luăm îndrăsnelă a le subșterne în cele următoare:

Anteu: principiul, după care valoarea desdaunării este a se statori pe basa contribuției dela 1882—1886, îl primim nu ca o basă perfectă și dreptă, ci numai de aceea, pentru că deoparte spre egalarea fluctuațiunei venitului ciclul de 5 ani îl credem corespunător, și a doua pentru-că altă statistică publică și generală a veniturilor regale nu există, afară de conspectele veniturilor puse sub contribuția.

Deră primind această basă dreptă cea dinteu cheia sistematică, ne este imposibil a ne mulțumi cu ea fără a i se căuta și vindeca scăderile.

În această privință însuși guvernul ne arată calea și exemplul, că venitul pus sub contribuția pte fi greșit și vrednic de îndreptare, când în §. 3, alineatul 2, prevede acel casu, că contractul seu declarația venitului, pe basa căruia s'a statorit darea, pte nasce îndoie, că venitul s'a declarat preste măsură mare, în care casu doresce a afla modalitatea, de a descoperi adevăratul venit și a micșora în mod corespunător desdaunarea.

Ceea-că susține proiectul înaltului guvern sub acest punct întru apărarea drepturilor legitime ale erarului pentru reprezentantul finanelor, totu aceea dorim noi să fi susținut și asigurat și pentru proprietarii drepturilor regale în tôte casurile, în care venitul luat de basă pentru statorirea contribuției dela 1882—1888 este mai mic ca adevăratul venit.

Pentru a motiva după trebuință această dorință a noastră, trebuie să atragem atențiunea la acele casuri deosebite, care credem că se întâmplă și în alte părți ale țerii, der se întâmplă mai ales în părțile ardelene.

În Ardél raporturile de proprietate s'au desvoltat astfel, încât aici nu numai moșile proprietarilor celor mari der și ale celor mijlocii și mai mici se aflau în parcele mici în mai multe comune depărtate una de alta, și cu deosebire iobagii se aflau împrăștiati dintr'o margine a țerii la cealaltă în mai multe comitate și număröse comune, astfel că nu este rar acel proprietar, care a avut proprietate și jobagi în 20—100 comune.

După ștergerea feudalismului aceste părțile împrăștiate ale proprietății au devenit foarte greu de exploatat și în cea mai mare parte s'au dat în arândă la arândatori mai mici, și anume cele mai multe casuri împreună cu averea nemiscătoare și dreptul de cărcimărită și de cele mai multe-ori cu acea condițiune, ca arândatorul să plătescă și contribuția după obiectele arândii.

În asemenea casuri declararea venitului dreptului de cărcimărită a fost trebu arândatorului și a fost făcută de densul în mod atât de independent, încât proprietarul n'a avut nici o cunoscință despre mărimea venitului declarat. Arândatorul er s'a străduit a statori venitul seu în sumă cât pte de mică, pentru-ca darea, care îl îngreuna pe densul, să fi cât se pte de mică.

Așadēră în chipul schițat aici s'a întâmplat foarte desu casul, că fără nici o vină a proprietarului venitul dreptului regal s'a statorit mai mic decât a fost în realitate.

(Va urma)

Principele Bismark către săteni.

Principele Bismark a adresat către sătenii de pe mosia sa Schönau de

lângă Friedrichsruhe, cu ocaziunea srbătorei secerișului, următoarele cuvinte:

Erna ne-a adus la toți mare suferare, a trebuit să înmormentăm pe bătrânul nostru împărat și câteva luni mai în urmă pe fiul seu, pe împăratul nostru Frideric. Aici, după acele zile întristătoare, s'a făcut erăși sôre, pentru că noi Germanii cu mândria putem privi la împăratul nostru Wilhelm II, care este soldat din crescut până în tâlpi și de sigur densul se va bate cu vitejia decât Germania va fi atacată. Der împăratul Wilhelm II iubesc foarte mult pe supușii săi și de aceea va face totu posibilul ca să mențină pacea, pentru că aceia dintre voi, cari acum 18 ani erau cu mine în Franca, știu ce însemneză srbătore secerișului când dușmanul este în țeră; puțin mai rămâne atunci pentru sătenii, și de aceea nu voim să dăm uiterei pe împăratul nostru, ci vom dice: Trăescă împăratul nostru.

Raportul comitetului Societății pentru fondul de teatru român

cătră Adunarea generală din Lugos, ținută la 29 Septembrie n. 1888.

Onorată adunare generală!

Comitetul societății pentru fondul de teatru român face următorul raport:

I. Avera societății. Avera societății constă ad din următoarele:

1. Obligațiuni de stat în preț de 21,325 fl. 66 cr.; 2. Acțiuni de ale „Albinei“ 7,800 fl.; 3. Acțiuni de ale „Transilvaniei“ 900 fl.; 4. Depozite la „Albina“ 17,776 fl. 2 cr.; 5. Obligațiuni private 100 fl.; 6. Ban gata 146 fl. 88 cr; La olaltă 48,048 fl. 56 cr.

După raportul cătră adunarea generală din 1887, ținută în Oravița montană, avera societății a fost atunci de 44,700 fl. 44 cr. Prin urmare, din anul trecut până ad, fondul societății s'a sporit cu 3,348 fl. 12 cr.

II. Restanțele Membrilor. Membrii fondatori, după lista sub % au rămas datori cu 3.110 fl. Eră membrii ordinari după lista sub %, au rămas datori cu 599 fl. — Restanțele facu 3,709 fl.

Unu timp lung s'a practicat, că membrii fondatori și ordinari s'au subscris numai în liste. Listele s'au aflat de neacomodate pentru ținerea în evidență, pentru manipularea cassei și în casu de proces, deorece după atare liste rămân uneori câte 10—15 inși în restanță și deorece listele n'au însușirile unei obligațiuni.

Pentru această comitetul a ordonat ca să se tipărescă obligațiuni, și roga pe on. adunare generală ca pe viitor numai pe aceia să-i primescă de membri fondatori seu ordinari, cari se plătesc tacele, seu subseriu obligațiunile.

S'au făcut atari provocări pentru plătire și pe basa listelor, der nu s'a dat răspuns; de altă parte unii restanțieri au legat împăcaciune judecătorească, seu sunt prin sentință judecați, și deci unii ar pute plăti, nu plătesc însă nici cametele, deci comitetul va fi silit să începă și cu execuțiunile.

Pte că unii dintre membrii fondatori seu ordinari s'au subscris mai mult din fală, decât din zel național, și comitetul crede, că adunarea generală își va de învoirea, ca listele restanțierilor să se publice în jurnalele românesci, căci mai bine e, ca să nu se subscie nime, decât să vră seu să pte plăti, decât prin subscriere să causeze societății și spese.

III. Diplomele. Dintre membrii fondatori, cari au plătit taxele, 48 au căpătat diplome, eră dintre membrii ordinari 34. La olaltă 82.

IV. Premiul de 300 fl. Adunarea generală din Șomcuta mare, în ședința sa din 12 Aug. 1886, după punctul 5 al protocolului alăturat §. 3, a decis, ca să se escrie unu premiu de 300 fl. pentru piesa cea mai bună teatrală, și a îndrumat comitetul, ca să facă o propunere motivată către adunarea generală viitoare. Comitetul în această cauză a adus deciziune și respective a făcut propunerea din 1 Iuliu 1887 nr. 5 alăturată sub n-rul 6, a decis ca această cauză de nou să se deatbată la adunarea viitoare; pentru acesta comitetul o subșterne și dechiară, că și acum își susține propunerea.

V. Silvania. Silvania, institutul de credit și de economii, cu reședința în Șimleu, prin scrisoarea sa din 8 Martie 1888 nr. 45, a recercat pe președintele societății, după cum se vede din aceluș sub 5 % — ca societatea pentru fondul de teatru român să depună din fondul seu o parte și la institutul Silvania; — der fiind-că comitetul nu se simte imputernicit nici prin statute, nici prin adunarea generală, ca să schimbe modul de manipulare usuat până acuma, și anume ca să decidă în cauză, comitetul așterne recușițiune la adunarea generală, — și face numai observațiunea, că împărțindu-se fondul la mai multe institute, s'ar îngreuna agențele cassarului.

VI. Comitetul. Comitetul prezinte a fost ales în 28 Sept. 1885 în adunarea generală din Bogșa montană și fiindcă acuma decurg cei trei ani, pe cari a fost ales, comitetul depune mandatul la adunarea generală, mulțameșce pentru încrederea ce i s'a dat și cere absolvarea sa.

Protocolle adunării din Oravița-montană se alătură sub 6 și 7.

Din ședința comitetului societății pentru fondul de teatru român, ținută în 21 Iuliu 1888 în Budapesta.

În numele comitetului:

Dr. At. Marienescu, secretar.

Iosif Hosszu, preș.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Hamburg, 1 Octomvre. Consiliarul secretu *Geferken*, care este suspiciionat că a trimis spre publicare memoriile împăratului Frideric fôiei „Deutsche Rundschau“, a fost erî nopte arestat la gară tocmai când a sosit din Helgoland și a fost băgat în arest preventiv.

„ALBINA“ institut de credit și de economii. Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor de cass în luna Septembrie 1888.

Intrate:

Numărări cu 31 August 1888 fl.	11,418.61
Depunerî spre fructificare . . .	127,670.06
Cambii răscumpărate	138,614.43
Conturi curente	10,437.08
Imprumuturi pe produse	7,987.98
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	15,661.39
Monetă	18,968.45
Interese și provisiuni	4710.01
Comisiuni	303.78
Diverse	7545.65
	fl. 343,317.44

Esîte:

Depunerî spre fructificare . fl.	85,779.74
Cambii escomptate	148,367.04
Conturi curente	18,073.83
Imprumuturi pe produse	4360.91
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	6390.—
Monetă	19,080.84
Interese și provisiuni	463.12
Comisiuni	409.28
Diverse	9236.93
Spese și salare	641.15
Numărări cu 30 Septem. 1888	50,514.60
	fl. 343,317.44

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigentu. adjunctu.

V. Gămulea, m. p. comptabilu.

Cursul la bursa de Viena
din 29 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.—
Renta de hârtia 5%	90.30
Imprumutul căilor ferate ungare	146.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	97.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	112.50
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.50
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu ungurescu	99.75
Imprumutul cu premiul ungurescu	131.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	122.75
Renta de hârtia austriacă	81.15
Renta de argint austriacă	81.80
Renta de aur austriacă	110.50
Losuri din 1860	140.—
Acțiunile băncii austro-ungare	873.—
Acțiunile băncii de credit ungar	306.25
Acțiunile băncii de credit austr	312.60
Galbeni împătesci	5.71

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbirosag mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Anna Cornea szül. Stojka végrehajtónak Badila Nikolai al. Veneczei lakos végrehajtást szenvedő elleni 114 frt. 50 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassai kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró) területén lévő al. Veneczei községében fekvő az al. Veneczei 27 sz. tjkben A† alatt foglalt

575, 576 hrsz. ingatl.	40 frt.	8011 (hrsz. ingtl.	11 frt.
577, 578 " " "	40 " "	8012 (" " "	31 " "
5427, 5428 " " "	44 " "	8282, 8283 " " "	9 " "
6123, 6124 " " "	34 " "	a 975 tjkben foglalt.	
3504 hrsz. ingatl.	64 frt.	9594 hrsz. ingatl.	23 frt.
7781 " " "	28 " "	9644 " " "	5 " "

a 367 sz. tjkben

497, 498, 499, 500 hrsz. ingatlan. 16 frtban
 az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888 évi October hó 22-ik napján délelőtt 10 órakor Also Venecze község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1888 évi Junius hó 13 napján.

A fogarasi kir. jbirosag mint telekkönyvi hatóság.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru statorirea definitivă a listei viriliștilor în reprezentanța orașului Brașov pro 1889, subscrisa comisiune în înțelesul §-lui 33 al 2 art. de lege XXII din 1886 —va ține ședință publică **Mercuri în 3 Octomvrie (21 Septemvrie 1888)** la 3 ore postmeridiane în sala sfatului orașanesc.

Cei interesați se avisază despre acesta.

Brașov, în 17 (29) Septemvrie 1888.

Iuonú Lengeru m. p.
 președintele comisiunii pentru conscrierea viriliștilor.

Bursa de Bncuresci.

Cotă oficială dela 15 Septemvrie st. v. 1888.

	Cump.	vënd.
Renta română 5%	—	—
Renta rom. amort. 5%	96. 1/2	97.—
Renta convert. 6%	—	—
Impr. oraș. Buc. 10 fr.	45.—	50.—
Credit fonc. rural 7%	107. 1/4	107. 3/4
" " " 5%	97.—	97. 3/4
" " urban 7%	106. 1/4	107.—
" " " 6%	—	—
" " " 5%	94. 1/4	95.—
Banca naț. a Rom. 500 Lei.	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
Aurú contra bilete de bancă	1. 1/4	1. 1/2
Bancnota austr. contra aurú.	—	—
Aurú contra argintú séu bilete	1. 1/4	1. 1/2
Florinú valóre austriacă	2.08 1/2	2.09 1/2

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta:

Trenul de persone Nr. 307: 7 ore 10 de minute sera.
 Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineța.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineța.
 Trenul mixt Nr. 318: 1 oră 55 minute după amezí.

Rugămú pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postalú și numerii de pe fașia sub care au primitú diarulú nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Se deschide abonamentú pre anulú 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diarú beletristicú și enciclopedicú-literarú — cu ilustrațiuni. — Cursulú XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numerí câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tracteză cestiuńi literare și sciẽtificẽ cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Románilor de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiuni din patriá și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totú nisuesce a întinde tuturorú individiilorú din familiá o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulú de prenumerațiune pre anulú întregú e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci—lei, plătibilí și în bilete de bancă orí marce postalí.

PREOTULU ROMÂNÚ. Diarú bisericescú, scolarú și literarú — cu ilustrațiuni. — Cursulú XIV. — Apare în broșurí lunare câte de 2 1/2—3 1/2 cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorú și preoțilorú mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturorú sciẽțelorú teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbătorí și diverse ocașiuni, mai alesú funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și sciẽtificẽ-literari; și în urmă totú soiulú de amẽnunte și sciri cu preferința celorú din sfera bisericescá, scolasticá și literará. — Prețulú de prenumerațiune pre anulú întregú e 4 fl. — pentru România 10 franci—lei, plătibilí și în bilete de bancă orí marce postalí.

Colectanții primescú gratisú totú alú patrúlea esemplarú.

Numeri de probă se trimítú gratisú orí-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totú de aci se mai potú procura și urmátorele cărți din editura propriá:

Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Románi, învederite și rectificade de Dr. Gregoriu Silási. — Partea I. Paulú Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulú 30 cr.

Renascerea limbei románesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silási. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulú broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvẽntári bisericesci la tóte sãrbãtorile de peste anú, de I. Papiu. Unú volumú de preste 26 cóle. Acest opú de cuvẽntári bisericesci întrecẽ tóte opurile de acestú soiú apãrute până acum — avẽndú și o notiță istoricá la fiá-care sãrbãtore, care aratá timpulú introducerei, fazele prin cari a trecutú și modul cum s'a stabilitú respectiva sãrbãtore. Prețulú e 2 fl.

Barbu cobzariulú. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulú 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulú 20 cr.

Idealulú perdutú. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulú 15 cr.

Opera unui omú de bine. Novelă originală.—Continuarea novejlei: **Idealulú pierdutú** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulú 15 cr.

Fãntãna dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulú 10 cr.

Codreanú craiulú codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulú 10 cr.

Ultimulú Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulú 10 cr.

Elú trebue sã se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulú 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșú. Novelă istoricá națională. Prețulú 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istoricá după Wachsmann, de Ioanú Tanco. Prețulú 30 cr.

Probitatea în copiláriá. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulú 10 cr.

Hermanú și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinú Morariu. Prețulú 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediá în 5 acte după Euripide, tradusá în versuri de Petru Dulfu. Prețulú 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediá în 5 acte după Euripide, tradusá în versuri de Petru Dulfu. Prețulú 30 cr.

Petulantulú. Comediá în 5 acte, după Augustú Kotzebue, tradusá de Ioanú St. Șulutú. Prețulú 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publicá ținutá în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicorá, prof. gimnas. — Cu portretulú M. S. Regina României. Prețulú 15 cr. |

Poesilú de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unú volumú de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulú redusú (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirí și viorele, poesii populare, culese de Ioanú Popú Reteganu. Unú volumú de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulú dela Petrosá séu Cloșca cu puii ei de aurú. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulú 20 cr.

Biblioteca Sãtenui Románú. Cartea I, II, III, IV, cuprindú materií fôrte interesante și amuzante. Prețulú la tóte patru 1 fl. — câte una deosebí 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materií fôrte interesante și amuzante. Prețulú 30 cr.

Colectá de recepte din economiá, industriá, comerciu și chemiá. Prețulú 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulú 30 cr.

Indreptarú teoreticú și practicú pentru invẽtãmẽntulú intuitivú în folosul elevilorú normali (preparandialí), a invẽtãtorilorú și a altorú bărbați de scólá, de V. Gr. Borgovanú, profesorú preparandialú. Prețulú unui esemplarú cu porto francatú 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura nóstrá pedagogicá abia aflãmú vre-unú opú, întocmitú după lipsele scólelorú nóstre în mãsura în care este acesta, pentru aceea ilú și recomandãmú mai alesú directorilorú și invẽtãtorilorú ca celorú în prima liniá interesatí.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Románi. De V. Gr. Borgovan. Prețulú 15.

Manualú de Gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maximú Popú, profesorú la gimnasiulú din Nãséudú. — Manualú aprobatú prin ministeriulú de culte și instrucțiune publicá cu rescriptulú de datú 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulú 30.

Gramatica limbei române lucratá pe base sintactice de Ioanú Buteanu, prof. gimn. Unú volumú de peste 30 cóle. Prețulú 2 fl.

Manualú de stilisticá de Ioanú F. Negruțu, profesorú. Opú aprobatú și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publicá cu rescriptulú de datú 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practicá fôrte bogatá a acestui op — cuprindẽndú compositiuni de totú soiulú de acte obveniente în referințele vieței socialí—se póte întrebuińta

cu multú folosú de cátrá preoți, invẽtãtorí și alți cárturari románi. Prețulú 1 fl. 10 cr.

Nu mẽ uita. Colectiune de vier-suri funebrali, urmate de iertãciuni, epitafiá ș. a. Prețulú 50 cr.

Carte conducãtore la propunerea calculãrei în scóla poporală pentru invẽtãtorí și preparandí. Broș. I. scrisá de Gavrilú Trifu profesorú preparandialú. Prețulú 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugãciuni:

Mãrgãritarulú sufletului. Carte bogatá de rugãciuni și cântãri bisericesci fôrte frumósu ilustratá. Prețulú unui esemplarú broșuratú e 40 cr., legatú 50 cr., legatú în pãnzá 60 cr., legatú mai finú 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legãturá de luxú 1.50—2.50

Miculú mãrgãritarú sufletescú. Cãrticicá de rugãciuni și cântãri bisericesci — frumósu ilustratá, pentru pruncií scolarí de ambe secsele. Prețulú unui esemplarú broșuratú e 15 cr., — legatú 22 cr., legatú în pãnzá 26 cr.

Cãrticicá de rugãciuni și cântãri pentru pruncií scolarí de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulú unui esemplarú e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulú Prea Sãnteí Vergure Maria a Nãscãtorei de D-șeu urmatú de mai multe rugãciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulú unui esemplarú speditú franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolá D. N. Isusú Christosú. Prețulú unui esemplarú legatú și speditú franco e 15 cr.